

Rail Baltica Latvija 2030

Tematiskā komiteja

Satiksmes ministrija

2023. gada 7. jūlijs

1. Informēt par *Rail Baltica* realizāciju laika un finanšu perspektīvā:
 - Ģeopolitiskās turbulences apstākļos, *Rail Baltica* nozīme Latvijas un Baltijas valstu aizsardzības un drošības kontekstā būtiski pieaugusi, kā rezultātā mainījušās tehniskās prasības infrastruktūrai, esošais finansēšanas modelis nav piemērots un nespēj nodrošināt *Rail Baltica* projekta īstenošanu un uzņemto saistību izpildi (TEN-T regula);
 - Ir nepieciešama tūlītēja rīcība – trīs Baltijas valstīm kopīgi jāuzsāk sarunas ar Eiropas Komisiju par iespējamem risinājumiem un projekta finansēšanas noteikumu pārskatīšanu.
2. Informēt par ar *Rail Baltica* saistīto projektēšanas izmaksu aplēsēm un finansējumu projektēšanas pabeigšanai:
 - Papildus projektēšanas apjoms;
 - Sadārdzinājuma kompensēšana.

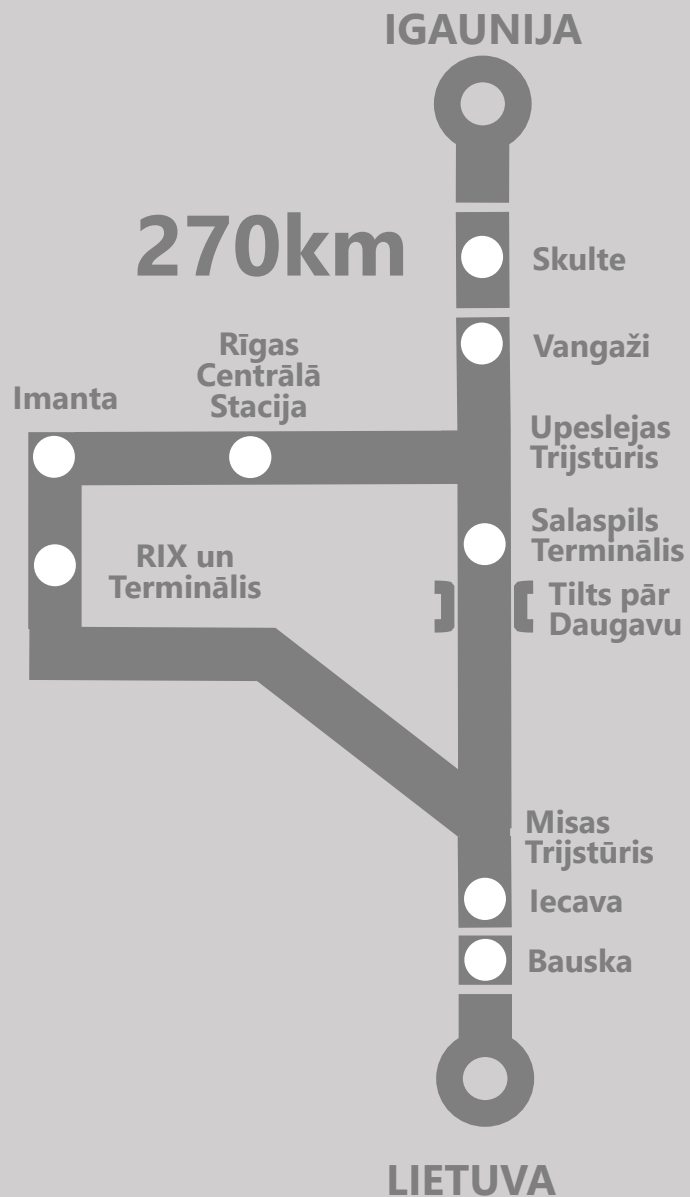
- 9 Eiropas transporta koridori, t.sk. Ziemeļjūras – Baltijas koridors.
- Līdz 2030.gadam pabeigti pamata tīkla koridori - ES galvenie transporta ceļi, savienojot ostas, lidostas, lielpilsētu mezglus un robežpunktus, pielāgojot TEN-T daļas transporta infrastruktūras divējādam lietojumam, lai uzlabotu gan civilo, gan militāro mobilitāti.
- Elektrificēti sliežu ceļi.
- Sliežu ceļi piemēroti:
 - ✓ 740m vilcieniem;
 - ✓ Vismaz 160km/stundā – pasažieru vilcieni;
 - ✓ Vismaz 100km/h – kravu vilcieni.
- Samazināts transporta sektora CO2 par 55%, salīdzinot ar 1990.gadu līdz 2030.gadam.
- Palielināta dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgus daļa par 50% līdz 2030.gadam.
- Uzstādīta Eiropas dzelzceļa satiksmes vadības sistēma (ERTMS).

Būtiskas termiņu kavēšanas gadījumā dalībvalstis skaidro kavēšanas iemeslus. Rezultātā, ja Eiropas Komisija uzskatīs, ka kavējumiem nav objektīvu pamatojumu, tad:

- dalībvalstij jānovērš būtiskas kavēšanās iemesli 6 mēnešu laikā;
- var ierosināt dotācijas apmēra samazināšanu un/vai dotācijas nolīguma grozīšanu vai izbeigšanu.

CBA 2017 izmaksas un ieguvumi*

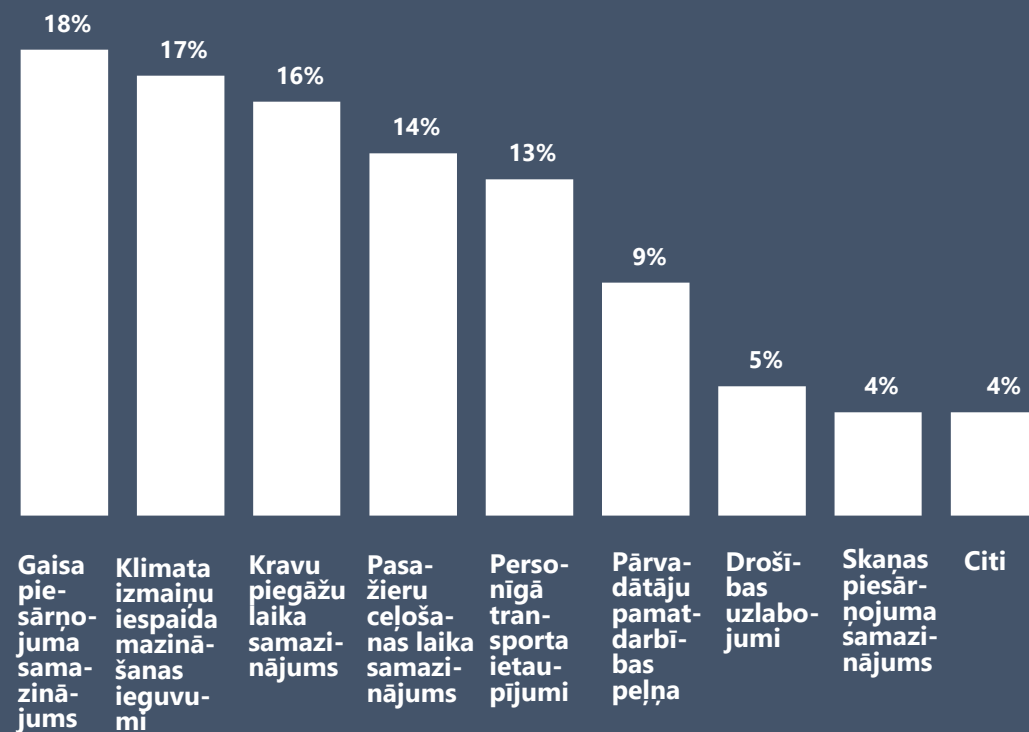
IZMAKSAS mljrd€

< x2.5

*Izmaksu un ieguvumu analīzi un biznesa plānu veic *Boston Consulting Group*; darbs uzsākts un to plānots pabeigt līdz 2024.g.

Sociāli ekonomiskie ieguvumi mljrd€

+ Papildus militārā mobilitāte un drošība

Kapitālietilpība: CBA 2017 salīdzinājumā ar esošo

7.5
mljrd€

Pandēmija, ģeopolitiskā agresija.

Projektēšanas prasību maiņa, ņemot vērā pieaugošo nozīmi Eiropas drošības kontekstā, papildus projektējamais apjoms - tilti, šķērsojumi, uzbērumi, virs-struktūra, skaņas barjeras, drošības prasības, u.c.

RIX stacija, viens infrastruktūras apkopes punkts, ritošā sastāva depo, 16 reģionālās stacijas, komunikāciju pārvietošana, 1520mm elektrifikācijas / signalizācijas pārvietošana.

salīdzinājumā
ar

4.9 mljrd€ soc.- ekonom. ieguvumiem, kas norādīti izmaksu-ieguvumu analīzē (2017).

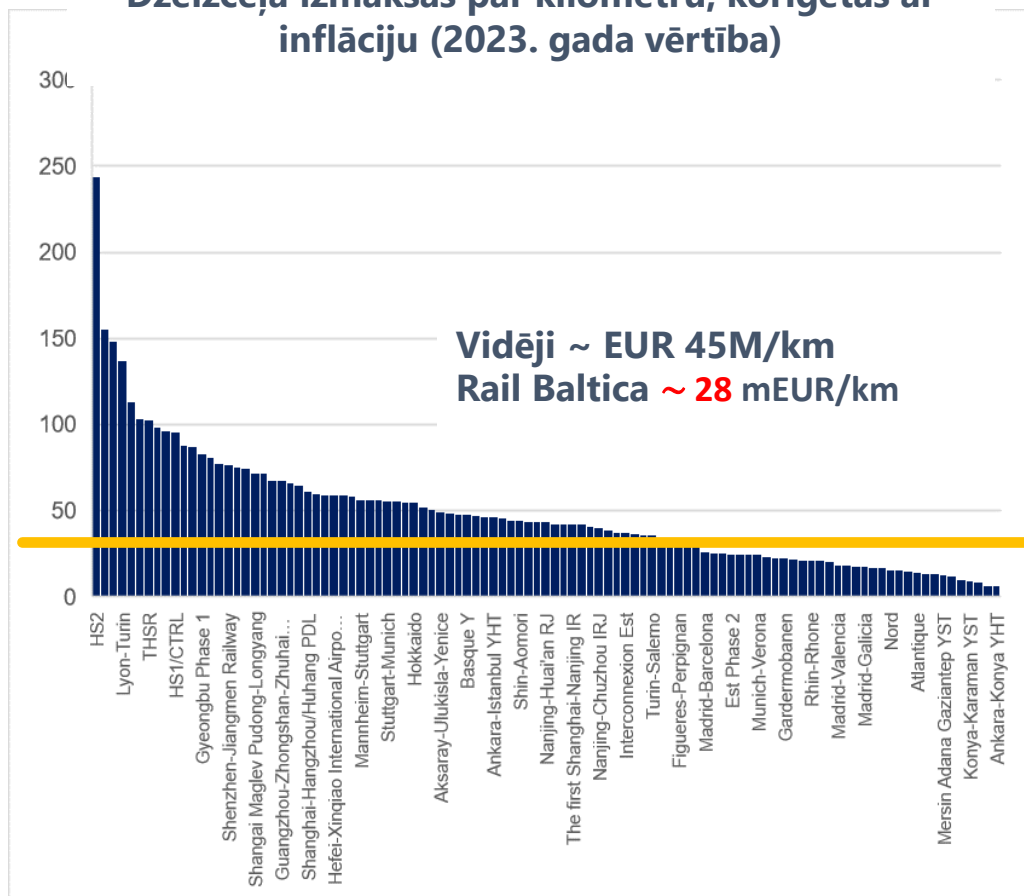
NATO militārās infrastruktūras loģistikas uzlabojumi Ziemeļaustrumu virzienā.

Dzelzceļa izmaksu salīdzinājums (Benchmarking)

Rail AS CAPEX novērtējums ir 1,5 reizes zemāks nekā ES vidējās izmaksas EUR/km – ~ **28** mEUR/km

Reģionāli ES vidējās izmaksas EUR/km ir robežās ap 38mEUR/km

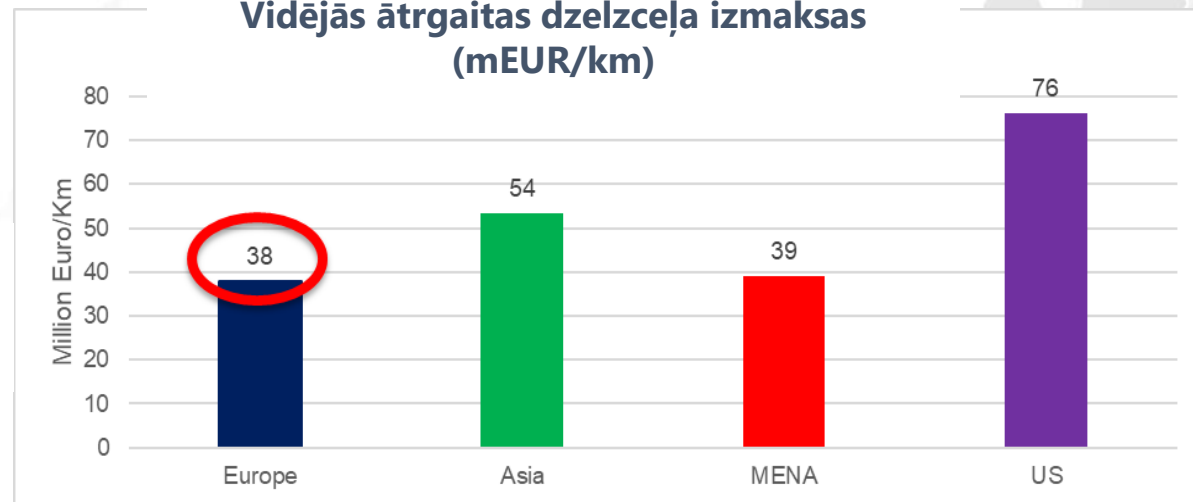
Dzelzceļa izmaksas par kilometru, koriģētas ar inflāciju (2023. gada vērtība)

Avots: CPCS Rail Baltica izmaksu novērtējuma ziņojums

Kopumā, izslēdzot projektus, kas pārsniedza augšējo vai zemāko sliekšni, vidējās dzelzceļa izmaksas ir robežās no 45 miljoniem EUR/km.

Vidējās ātrgaitas dzelzceļa izmaksas (mEUR/km)

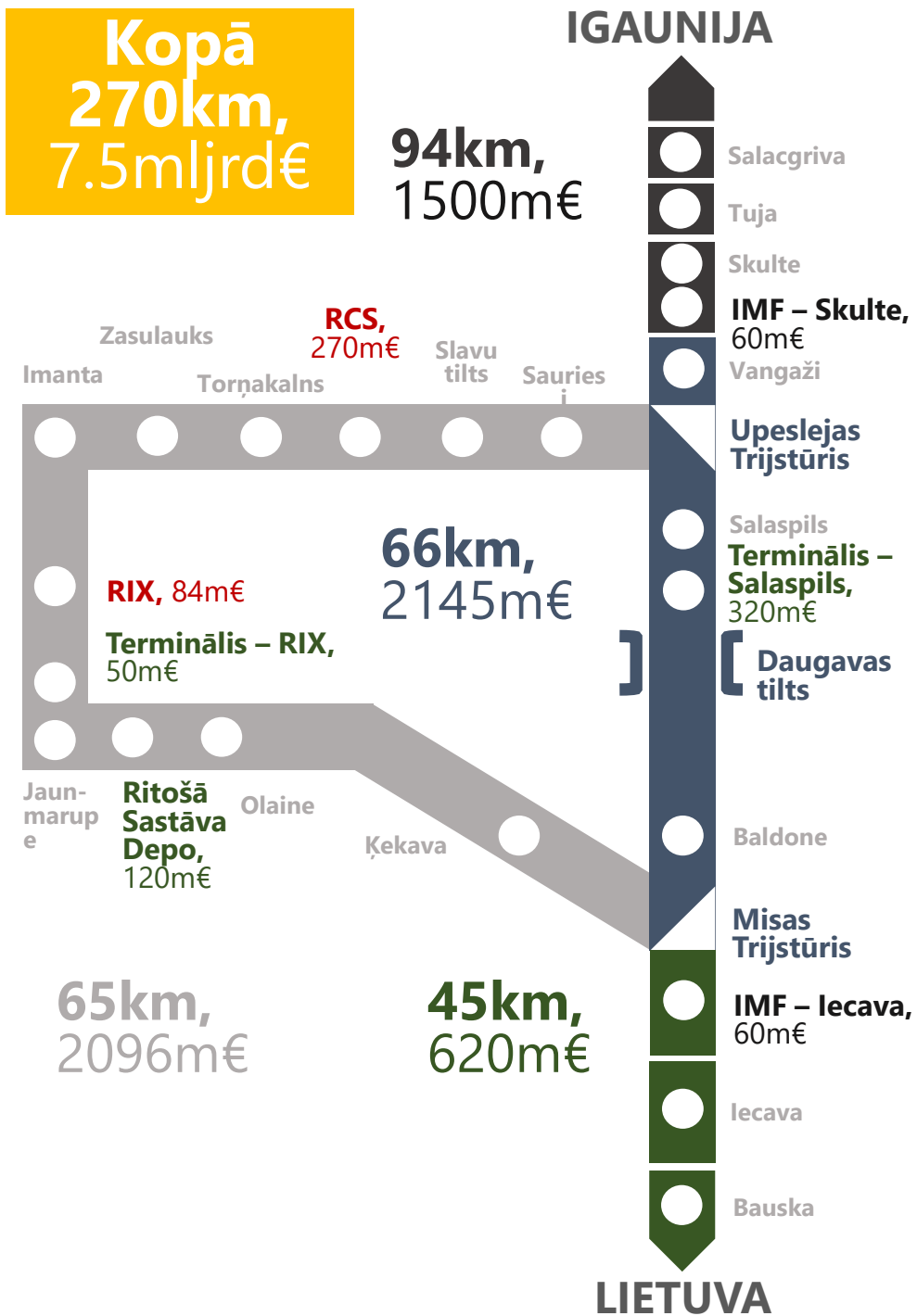
Avots: CPCS Rail Baltica izmaksu novērtējuma ziņojums

Ir atlasīti daži piemēri pētījumi par nesējamiem Eiropas ātrgaitas dzelzceļa projektiem, lai ilustrētu globālos skaitļus kreisajā pusē:

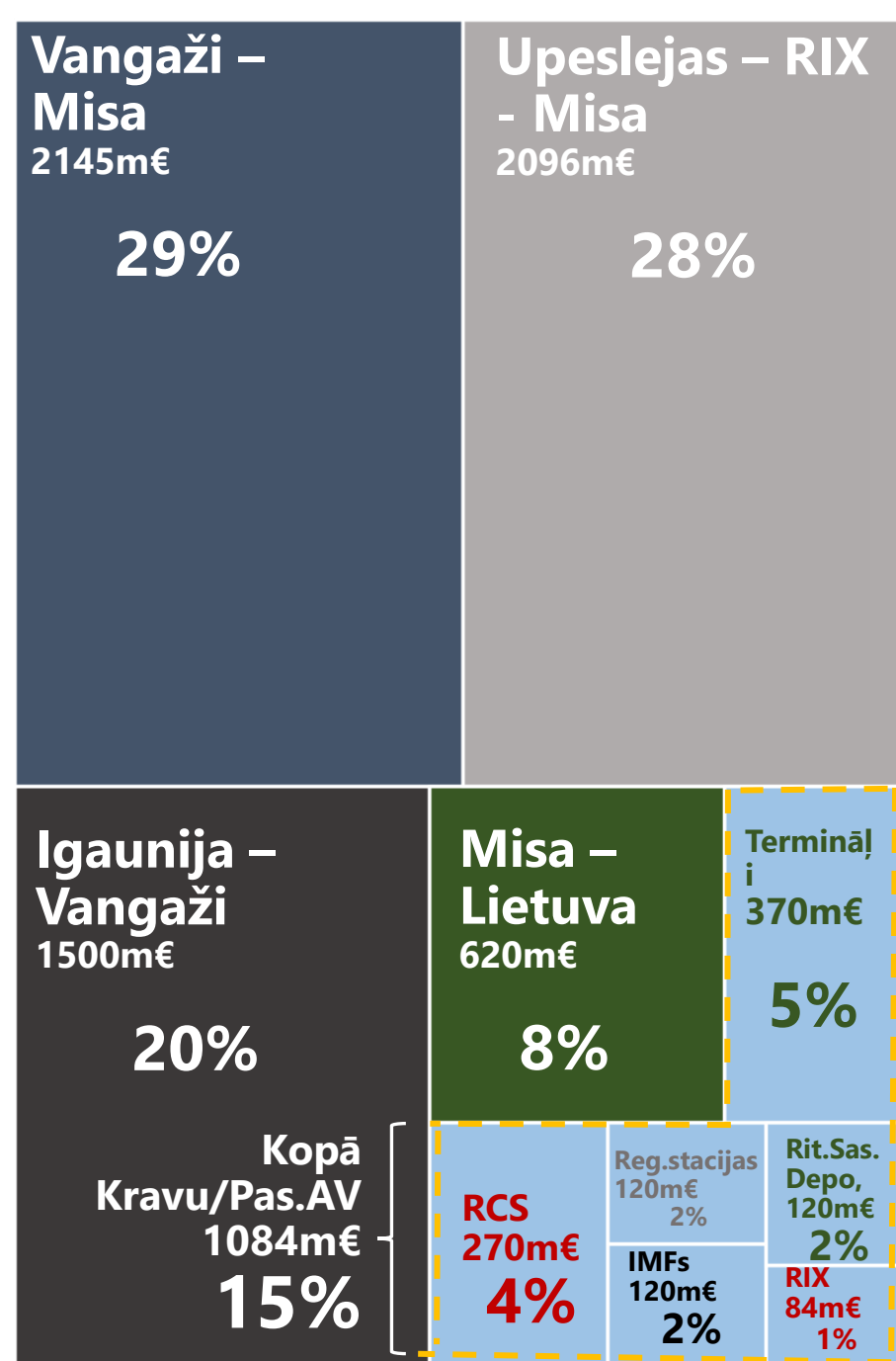
HSP	Length (Km)	Cost/Km mUSD	Cost/Km mEuro	Completion
Cordoba-Malaga (Spain)	155	36	34	2007
Madrid-Figuera (Spain)	749	38	36	2008
LGV Est (France)	300	41	39	2007
Madrid-Valladolid (Spain)	177	52	49	2007

Avots: Trans-European Railway High-Speed Master Plan pētījums, UNECE 2021

Rail Baltica izmaksu kopsavilkums

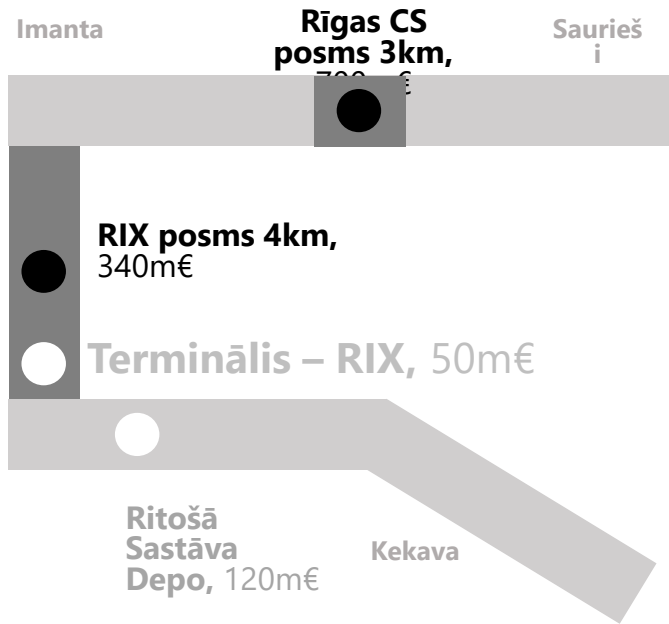

Kapitālpietilpība 7.5 mljrd€ apmērā, ieskaitot pamatlīniju 6.4 mljrd€ un kravu / pasažieru apkalpes vietas 1.1mljrd€

lewiešanas scenārijs, nosakot prioritāto virzienu: LT-Salaspils-EE

Kapitālieguldījumi 4.8mljrd.€, 205km

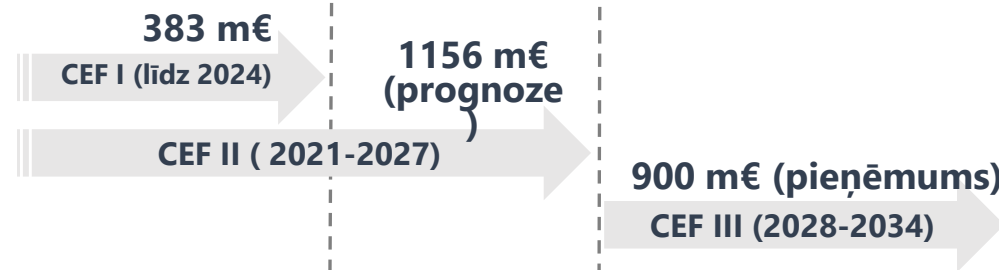
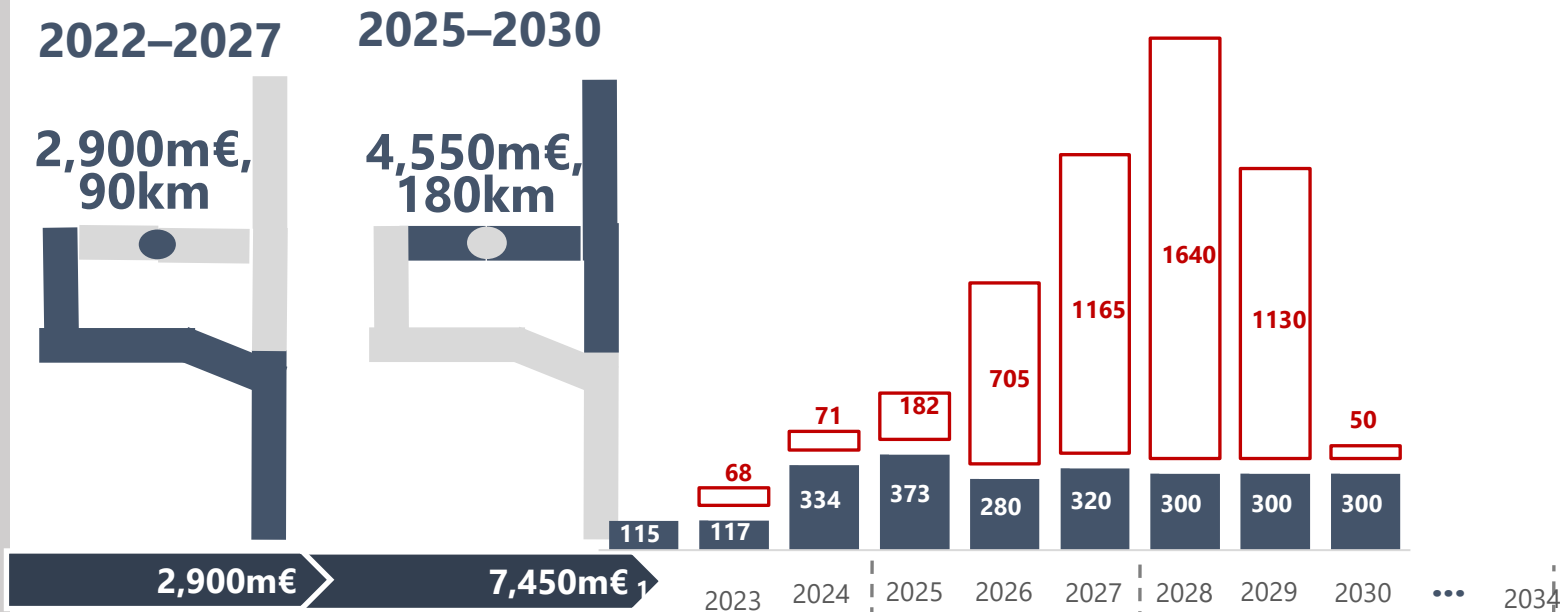
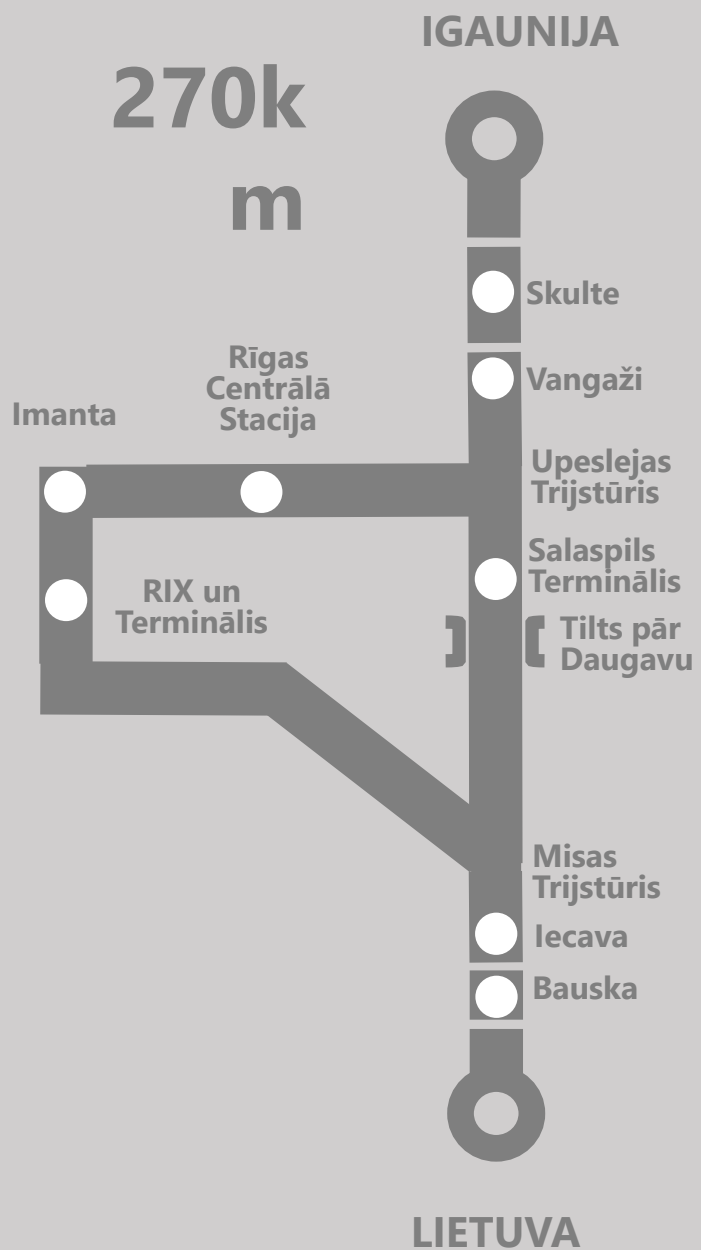
IGAUNIJA

LIETUVA

- ✓ Nav pasažieru plūsmas
- ✓ Tikai kravu plūsma
- ✓ Nav savienojuma ar Rīgu un/vai lidostu
- ✓ Netiek izpildīta prasība par savienojumu ar galvaspilsētu
- ✓ Sabiedrības neizpratnes spiediens par RCS un RIX posmu secīga turpinājuma neesamību

Būvniecības secība

Σ 5011m€
Finansējuma deficīts

Σ 2439m€
CEF programmas finansējums

RB projekta elementi no EK finansēšanas viedokļa – tiešās attiecināmās izmaksas un netiešās attiecināmās izmaksas

CEF Attiecināmība	Objekti	Ieguldījuma aplēse
Nē 	<ul style="list-style-type: none"> Ēkas: <i>Pasažieru termināļi, tehniskās ēkas dzelzceļa ekspluatācijai, reģio.stac.</i> Citi elementi: <i>Kravu termināļi, ritošā sastāva apkalpes vietas, infrastruktūras apkopes punkti, duālā tilta autoceļa daļa</i> Publiskās infrastruktūras integrācija ar Rail Baltica: <i>Mobilitātes punktu piekļuves infrastruktūra, auto stāvvietas, laukumi, pilsētas un sabiedriskā transporta infrastruktūra, velo infrastruktūra</i> 	<p>1.1 mljrd.€</p> <p><i>Tiks noteikts mljrd.€</i></p>
Dalēji <i>Uzsaukuma noteikumos var tikt izņemti no</i> 	<p>Atkarībā no finansējuma uzsaukuma nosacījumiem</p>	<p><i>No «zaļš» uz «dzeltens» mljrd.€</i></p>
Jā 	<ul style="list-style-type: none"> Dzelzceļa virsbūve un apakšbūve: <i>Uzbērumi, ierakumi, tilti, viadukti, sliežu ceļi, pārmijas, apkalpes ceļu, utml.</i> Dzelzceļa sistēmas: <i>«A» klases kustības vadības, signalizācijas un sakaru sistēmas (ETCS, FRMCS), vilces apakšstacijas, kontakttīkls u.c.</i> 	<p>6.4 mljrd.€</p> <p><i>Potenciāli iespējamais CEF finansējums līdz 2030.gadam – 2.4 mljrd.€</i></p>

7.5 mljrd.€

Esošais finansēšanas avotu tvērumš

CEF uzsaukumi, militārā mobilitāte, valsts budžeta līdzfinansējums

Iespējamie finansēšanas avoti

Pamatlīnija un sistēmas

- CEF uzsaukumi
- Lielāka valsts budžeta finansējuma intensitāte
- Militārās mobilitātes uzsaukumi
- Valsts aizņēmums
- Attīstības / investīciju bankas / institūcijas

6.4 mljrd.€

Pasažieru / Kravu apkalpes vietas un tehniskais nodrošinājums

- Citi ES fondi
- PPP
- Attīstības / investīciju bankas / institūcijas
- DG REFORM (konsultācijas)

1.5 mljrd.€

Lai nodrošinātu *Rail Baltica* būvniecības pabeigšanu līdz 2030.gadam atbilstoši TEN-T Regulas prasībām, ir nepieciešams palielināt projekta finansējumu, sākot ar 2026. gadu:

- **Rail Baltica projekta finansēšanas iespējas no dažādiem ES fondu līdzekļiem** (CEF, militārā mobilitāte uc.). esošā ES daudzgadu budžeta perioda ietvaros, kā arī jaunā finansēšanas perioda ietvaros pēc 2027. gada.
- **Potenciālie izņēmumi projektam ES fondu izmaksu attiecināšanas kārtībā.**
- **Eiropas Komisijas atbalsts un potenciālās alternatīvas fiskālajiem risinājumiem Rail Baltica projekta ieviešanas finansēšanai**, tai skaitā Fiskālās telpas izņēmums Rail Baltica projektam.

Projekta finansēšanas modeļa izveide

Ilgtermiņa finanšu ietvars saskatībā ar vidēja termiņa budžeta plānu

Tekošā gada priekšfinansējums pēc CEF pieteikuma iesniegšanas

Pamatojums: Aktivitātes tiek uzsāktas agrāk (6 - 9 mēneši), negaidot finansēšanas līguma parakstīšanas brīdi

Piemērs: tūlītēja Daugavas tita būvniecības uzsākšana Rīgā, RIX estakāžu būvniecības turpināšana

Apgrozāmie līdzekļi 300 MEUR (vienreizējs piešķirums)

Pamatojums: Nodrošināta būvniecības secības nepārtrauktība

Piemērs: turpināt iesāktos būvdarbus RCS dienvidu daļā, pēc iespējas ātrāk iespējot infrastruktūru jauno vilcienu kursēšanai

Finansējums neattiecināmo izmaksu segšanai

Pamatojums: Pasažieru / kravu plūsmas apkalpes vietu finansējuma nodrošināšana

Piemērs: izmantojot jau mobilizēto celtniecības tehniku pabeigt konkrētās vietas celtniecības darbus tādus kā peronu pārejas un stacijas celtne, ko nefināsē EK

Finansējums netiešo attiecināmo izmaksu segšanai

Pamatojums: SIA EDZL un RB Rail AS operatīvās darbības nodrošināšana

Piemērs: Biroja izmaksas, netiešā darbaspēka izmaksas

- 1. Konceptuāli atbalstīt sarunu turpināšanu ar Igauniju un Lietuvu par kopīgas pozīcijas definēšanu,** tai skaitā gatavojoties sarunām ar Eiropas Komisijas komisāriem Rail Baltica par finansēšanas modeļa jautājumiem.
- 2. Konceptuāli atbalstīt pārrunu vešanu ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem.**
 - **Rail Baltica projekta finansēšanas iespējas no dažādiem ES fondu līdzekļiem** (CEF, militārā mobilitāte u.c.). esošā ES daudzgadu budžeta perioda ietvaros, kā arī jaunā finansēšanas perioda ietvaros pēc 2027. gada.
 - **Potenciālie izņēmumi projektam ES fondu izmaksu attiecināšanas kārtībā.**
 - **Eiropas Komisijas atbalsts un potenciālās alternatīvas fiskālajiem risinājumiem Rail Baltica projekta ieviešanas finansēšanai,** tai skaitā Fiskālās telpas izņēmums Rail Baltica projektam.
 - **Konceptuāli atbalstīt, ka Rail Baltica projekts tiek saglabāts kā prioritārais projekts arī CEF III Regulas ietvaros.**

Valsts budžeta finansējuma nodrošināšana EK nefinansētajām aktivitātēm

- Līdz 2023.gada 1.janvārim Latvija ir saņēmusi 538 miljonu eiro finansējumu, kur 446 miljoni eiro ir Eiropas Savienības finansējums un 92 miljoni eiro ir Latvijas līdzfinansējums. Laika posmā līdz 2023. 1.jūnijam Latvija ir apguvusi 218 miljonus eiro vai 40 % piešķiruma.
- No 2023.gadā pieteiktajā aktivitātēm **Rail Baltica projekta īstenošanai Latvijā atbalstīti 93% procenti, kas ir viens no vēsturiski augstākajiem rādītājiem.** Latvija saņem 378 miljonu eiro finansējumu, kur 298 miljoni eiro ir Eiropa Savienības finansējums un 80 miljoni eiro ir Latvijas līdzfinansējums.
- Eiropas Savienības CEF9 uzsaukumā **šogad** Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (CINEA) projekta īstenošanai visām trīs Baltijas valstīm Rail Baltica piešķir vairāk nekā 928 miljonus eiro.
- Šis apjomīgais finansējums kopā ar triju Baltijas valstu nacionālo līdzfinansējumu pārsniegs 1,1 miljardu eiro, ļaujot veiksmīgi turpināt Rail Baltica ātrgaitas dzelzceļa infrastruktūras izbūvi.
- Konkursa rezultāti liecina, ka **netiek saņemts finansējums projektēšanas līgumu palielinājumam**, kas saistīts ar papildu drošības pasākumiem, novirzēm no sākotnēji plānotās Rail Baltica dzelzceļa infrastruktūras līnijas saistībā ar vides procedūrām, reģionālo vilcienu pieturu atrašanās vietu noteikšanu, avio – dzelzceļš savienojuma izveidi u.c.

Valsts budžeta finansējuma nodrošināšana projektēšanas darbiem

2023.gadā	2024.gadā	2025.gadā	Kopā
7 063 695	17 749 595	5 705 454	30 518 744

Vangaži – Igaunijas robeža

2023.gadā	2024.gadā	2025.gadā	Kopā
2 343 062	7 638 504	0	9 981 566

Šķērsojumu pagarinājumu un papildu caurteku projektēšana, papildu ģeotehniskie darbi

Pamattrase caur Rīgu Upeslejas - Rīga - Misa

2023.gadā	2024.gadā	2025.gadā	Kopā
1 763 329	6 163 329	4 400 000	12 326 658

Sākotnēji neplānoto šķērsojumu, projektēšana. Nepieciešamā finansējuma apmērs var tikt precizēts pēc pārrunu noslēguma ar projektētāju.

Šobrīd noslēgtie projektēšanas līgumi par summu **55 590 572 EUR**

Nepieciešams Valsts budžeta finansējums projektēšanas darbiem **30 518 744 EUR** sadārdzinājums

Vangaži-Salaspils-Misa

2023.gadā	2024.gadā	2025.gadā	Kopā
689 677	622 928	1 305 454	5 618 059

Papildu pievedceļu projektēšana, papildu arheoloģiskie pētījumi, sasaistes ar A4 ceļa projekts.

Misa - LV/LT robeža

2023.gadā	2024.gadā	2025.gadā	Kopā
1 301 483	324 834	0	1 626 317

Papildu ģeotehniskie pētījumi, platformu augstuma izmaiņas, papildu sliežu ceļu projektēšana Bauskas stacijā

Vidēji projektēšanas izmaksas citos projektos ir 10% no būvniecības izmaksām, **RB projektā ir zemākas par 1%**

Projektēšanas izmaksu palielinājuma pamatotības izvērtējums

- **juridiskās pamatotības izvērtējumu veic** starptautiskais advokātu birojs Sorainen (Sorainen ZAB SIA) pēc RB Rail AS pieprasījuma No 1.19/LV-13-1-32.
- **apjomu un izmaksu izmaiņu pamatotību** vērtē starptautiska konsultāciju uzņēmumu apvienība, kas sastāv no uzņēmumiem Linum Consult Ltd un Currie & Brown (France) saskaņā ar RB Rail AS pieprasījumu No 1.19/LV-58-AO-37.

Galvenie kavējuma iemesli

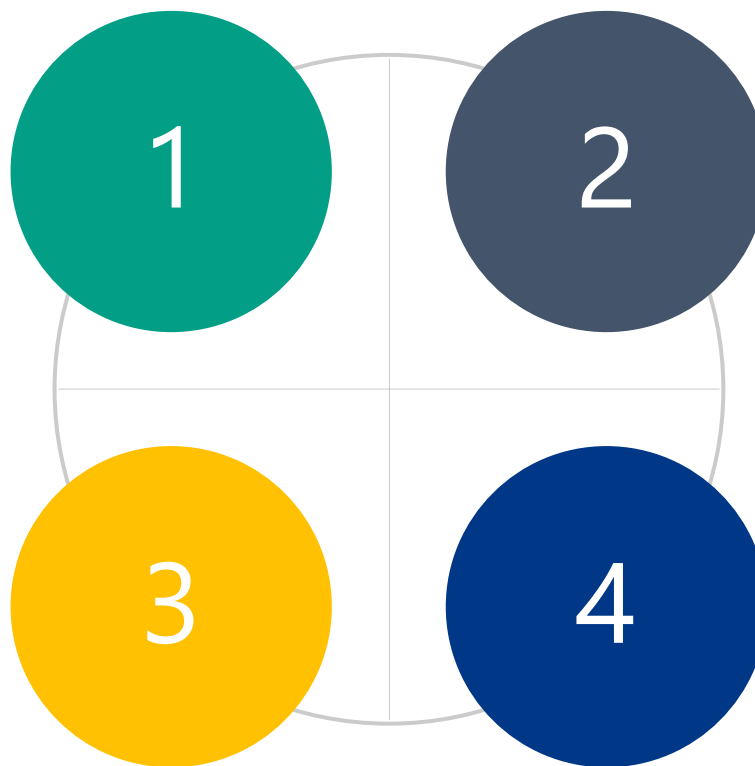
Projektēšanas prasību maiņa, ņemot vērā pieaugošo nozīmi Eiropas drošības kontekstā, papildus projektējamais apjoms - tilti, šķērsojumi, uzbērumi, virsstrukturā, skaņas barjeras, drošības prasības

Papildu darba apjoms

Daugavas Duālais tilts
Salaspils evakuācijas platformas projektēšana
Rīgas dzelzceļa mezgls, Zaslauka RB stacija
Gājēju šķērsojumi, auto transporta tuneļi
Skultes 1520 mm pagarinājums
Tūjas stacijas pārvietošana

Nacionālā likumdošana

Vides procedūras
RB īstenošanas likuma grozījumi
Tehnisko noteikumu izsniegšanas process
NIO koridora nepietiekamība

Finansējums un lēmumu pieņemšana

Finansējuma trūkums papildu darbu apjomam
Smaga lēmumu pieņemšanas procedūra

Citi būtiski iemesli

Karš
COVID
RB NIO koridora nepietiekamība
Lielu infrastruktūru projektu un pašvaldību integrācija
Lielu infrastruktūras objektu projektēšana RB koridorā/tuvumā
Ierobežota piekļuve zemei izpētēm

- **Konceptuāli atbalstīt Tiesību akta 23 – TA – 1600**, kurā tiek lūgts finansējums projektēšanas EK nefinansētajām aktivitātēm, virzību steidzamības kārtā un izskatīt 2023. gada **13. jūlija** MK sēdē.
- **Konceptuāli atbalstīt, ka Rail Baltica projekta saistītās aktivitātes, kuras nepieciešamas tālākai projekta virzībai, un projekta izmaksas, kuras Eiropas Infrastruktūras savienošanas instruments nefinansē, tiek finansētas no 80.00.00 budžeta programmas "Nesadalītais finansējums ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai".**
- **Konceptuāli atbalstīt Satiksmes ministrijai uzņemties papildu valsts budžeta saistības Satiksmes ministrijas budžeta apakšprogrammā 60.07.00 "Eiropas transporta infrastruktūras projekti (Rail Baltica)" Rail Baltica projekta īstenošanai 46 294 576 EUR apmērā.**